849/10

Den 23. august 2010 blev i sag nr. 76.917:

xx xxxxxx
xxxxxxxxx xxxxxxxx xxx
xxxxxxxxx
xxxx xxxxx

mod

Alm. Brand Forsikring A/S
Midtermolen 7
2100 København Ø

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har retshjælpsforsikring i Alm. Brand Forsikring A/S, og hvis bror og afdøde far tillige har tegnet retshjælpsforsikringer i samme selskab, klager over, at selskabet alene har meddelt delvist forhåndstilsagn om retshjælpsdækning til en tvist med hans afdøde fars nabo.

Klagerens retshjælpsforsikring er tegnet i tilknytning til en fritidslandbrugsforsikring. Klagerens brors retshjælpsforsikring er tegnet i tilknytning til en familieforsikring. Den afdøde fars retshjælpsforsikring er tegnet i tilknytning til en landbrugsforsikring. Klagen til nævnet vedrører alle tre forsikringer.

Sagen, hvortil der ønskes fuld retshjælpsdækning, vedrører, om klagerens afdøde fars nabo - i henhold til en tidligere indgået aftale mellem faren og naboen - har ret til at købe den ejendom, som indtil farens død har tilhørt ham, for en nærmere angivet pris. Klageren og hans bror, som er eneste arvinger (søsteren har meddelt arveafkald), har afvist at imødekomme naboens krav, og naboen har derfor anlagt den omhandlede retssag. Aftalen mellem faren og naboen bør efter arvingernes opfattelse tilsidesættes i medfør af aftalelovens § 36.

Selskabet har meddelt dødsboet forhåndstilsagn om retshjælpsdækning til 50 % af sagen over den retshjælpsforsikring, der er tegnet i tilknytning til afdødes landbrugsforsikring. Selskabet gør gældende, at der alene er tegnet retshjælp for den private del af landbrugsejendommen, hvorfor selskabet er berettiget til at begrænse sit tilsagn til alene at omfatte den del af sagen, som vedrører den private del af ejendommen. For så vidt angår retshjælpsforsikringerne tegnet i tilknytning til klagerens fritidslandsbrugsforsikring og brorens familieforsikring har selskabet afvist at yde retshjælpsdækning bl.a. med henvisning til, at sagen er anlagt mod boet, og at klageren og hans bror derfor ikke er parter i sagen.

Klageren har tillige retshjælpsforsikring i tilknytning til Familiens Basisforsikring i Lærerstandens Brandforsikring G/S. Dette selskab har meddelt afslag på retshjælpsdækning med henvisning til, at klageren ikke er part i sagen mellem naboen og dødsboet. Denne tvist er ligeledes indbragt for nævnet. Klagen over Lærerstandens Brandforsikring G/S behandles af nævnet under sagsnummer 77.911.

Af stævning udfærdiget af naboens advokat fremgår bl.a.:

"Som advokat for	Godsejer [klagerens fars nabo] …
indstævner jeg herved	Boet efter [klagerens far] ved de privatskiftende arvinger 1. [klageren] … 2. [klagerens bror] …

PÅSTAND:
Sagsøgte tilpligtes at underskrive skøde på matr.nr. 1 A og 1 E. … beliggende … til sagsøgeren i overensstemmelse med vilkår anført i skødet, der fremlægges som bilag ...

SAGSFREMSTILLING:
I henhold til servitut tinglyst d. 27 maj 1991 på ejendommen matr. nr. 1 A og 1 E …,'der fremlægges som bilag …, har sagsøger ret til at købe ejendommen for en købesum beregnet som et grundbeløb på kr. 1.000.000,00 med tillæg af 4% heraf hver d. 1. januar, første gang d. 1. jan. 1991.
…
Da boet ved de privatskiftende arvinger har afvist at underskrive skøde til sagsøger på ejendommen på vilkår i overensstemmelse med køberetten er nærværende sagsanlæg nødvendiggjort.

ANBRINGENDER:
Til støtte for den nedlagte påstand gøres gældende:

at sagsøger har ret til at købe ejendommen matr. nr. 1 A og 1 E. … beliggende … senest ved [klagerens fars] død
at [klagerens far] afgik ved døden d. 7. feb. 2007
at sagsøger har gjort sin ret gældende overfor sagsøgte d. 20. feb. 2007
at sagsøgte skal respektere denne ret og
at der ikke foreligger noget grundlag for at tilsidesætte sagsøgers køberet hverken helt eller delvist, som hævdet af sagsøgte."

Det fremgår af påstandsdokument dateret 20/11 2008, at sagsøgte under retssagen principalt har nedlagt påstand om frifindelse.

I forbindelse med den verserende retssag har der været afholdt syn og skøn. Af skønsrapporten, der er dateret 9/2 2009, fremgår bl.a.:

"9. Beskrivelse af ejendommen:
… er en ældre, fritliggende landbrugsejendom. der ligger mellem … og ...

Stuehuset er opført i 1870 i røde mursten med ægte skifertag. Der er et bebygget, areal på 169 m2 med fuld kælder. 172 m2, der er godkendt til beboelse samt 96 m2 1 .sal, således at der er et samlet boligareal på 437 m2 . Af boligarealet er 60 m2 registreret som erhvervsareal i BBR-registret.
…
Kælderen er højloftet med ca. 2,10 m til loftet, og den indeholder depotrum, østvendt indgang, badeværelse med bruser og kar samt gulvvarme, 4 værelser, hvoraf 1 har gulvvarme. Derudover er der et ekstra toilet, en viktualiekælder og et bryggers med vaskemaskine, oliefyr og et Baksi biobrændselsfyr, der er indsat af og tilhører [klageren]. Fyret opvarmer både stuehus og værksted.

På 1.salen, der anvendes af [klagerens brors] virksomhed, er der et stort rum med fritlagte hanebånd, ældre veluxvinduer samt 2 mindre gavlværelser uden udnyttelse af skunken.

Der er 3 driftsbygninger, der omkranser gårdspladsen - alle med stråtag. En fritliggende bygning opført i 1900 på 221 m2, der indeholder et mindre værksted med centralvarme samt en ældre hestestald og garage. Længen parallelt med stuehuset er opført i 1800 med ydervægge i kampesten og anvendes som lade/magasin. Vandværk med okkerfilter til den private boring står ligeledes i denne bygning. Denne længe er sammenbygget med yderligere en bygning - opført i år 1880 på 290 m2, der sammen med en tilbygning på 75 m2 anvendes af [klagerens bror] som lager. Tilbygningen er lavet i1975 i mursten med pandeplader på taget, hvor hele tagkonstruktionen trænger til udskiftning. [Klageren] er erhvervslejer af alle driftsbygningerne, excl. lageret

Bag de 3 længer er der en maskinhal på 648 m2 i stålplader og med pandeplader på taget opført i 1975, et halvtag til maskiner fra 1975 på 200 m2 samt en ponystald fra 1925 på 190 m2. Ponystalden er opført i mursten med pandeplader på taget.

Der er et samlet jordtilliggende på 13,8 ha, hvoraf 10,2 ha er registreret som skov - heraf 8,1 ha fredskov. Derudover er der 3,6 ha græsareal, som ligger på modsat side af vejen. På dette areal er der i 1995 opført et læskur på 110 m2. Læskuret er opført med dispensation for skovbyggelinien og med landzonetilladelse, da det ligger over 20 meter fra eksisterende bebyggelse. Det falder godt ind i landskabet.

Der er etableret en overgang over … med faste låger, således at jorden rent praktisk hænger godt sammen.

Ejendommen har også rådighed over yderligere et græsningsareal øst for ejendommen på ca. 0,8 ha. Arealet er indhegnet og sammenhængende med de øvrige folde omkring bygningerne."

Det fremgår af sagens akter, at der i dødsboet findes 15 ponyer.

Af klageskemaet, der er underskrevet af klageren den 16/9 2009, fremgår bl.a.:

"1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen.
…
Sagen vedrører et boliglandbrug på 14 ha med store liebhaverværdier.
…
Retten har fremmet sagen imod de sagsøgte og tilkendegivet, at manglende fremmøde vil medføre udeblivelsesdom. Derfor skal Alm. Brand også dække på de personlige policer.
…
Ved gennemgang af ankenævnets kendelser har jeg ikke kunnet finde nogen, hvor der er foretaget forholdsmæssig reduktion i retshjælpsdækningen vedrørende landbrugsejendomme under 30 ha.

I henhold til Realkreditloven anses ejendomme op til 30 ha for rene boligejendomme, hvorfor de belånes med op til 80% og ikke har en lånegrænse på 70% som landbrug eller 60% som blandet bolig/erhverv. Hvis man som forsikringssælger vil håndhæve andre, for selskabet mere lukrative synspunkter, bør dette stå med flammeskrift i policen, hvilket Alm. Brand som bekendt ikke har praktiseret.

Da Alm. Brand solgte sin forsikring på …, oplyste selskabet alene om retshjælpsdækningen og dennes begrænsninger iht. Forsikringsbetingelser nr. 5103, punkt 46, hvor den almindelige vejledning lyder: 'Forsikringens formål er at betale sagsomkostninger ved de fleste private tvister i forbindelse med ejendommen.' Til forklaring af, hvad der forstås ved private tvister anføres: 'Forsikringen dækker således ikke sager opstået i forbindelse med sikredes erhverv som selvstændig eller lønmodtager.' Køber af forsikringsydelsen må herefter have en berettiget forventning om, at hele ejendommen er forsikret. Hvis der for den type ejendom skulle fastsættes en forholdsmæssig reduktion, er det et så væsentligt forhold, at det ikke må skjules i et underliggende dokument, som er køber ubekendt.
…
2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet?

100% retshjælpsdækning ifølge de gældende policer. Hertil gerne en bod for urimeligt langvarig sagsbehandling og urimelige indsigelser, jævnfør bilagene 11-23. Da 50% dækning for boet er ubestridt, anmodes om en umiddelbar tilkendegivelse af, at Alm. Brand straks skal betale 50% af 108.283,20 kr. = 54.141,60 kr. til min konto i … Bank reg.nr. … konto nr. …, jævnfør bilagene 25-31."

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse og har redegjort for årsagen hertil i skrivelse af 8/10 2009. Sidst i skrivelsen hedder det:

"**Konklusion:**

Vi finder på baggrund af ovenstående anførte, at selskabet har været berettiget til at begrænse retshjælpsdækningen til 50%, da

- sagen vedrører en forkøbsret til en landbrugsejendom omfattende både en privat og en erhvervsmæssig del
- retshjælp er tilknyttet det enkelte produkt, hvorfor en sag om en ejendom, skal anmeldes overfor ejendommens bygningsforsikring
- der alene er tegnet retshjælp til den private del af ejendommen
- det fremgår udtrykkeligt at afdøde sikredes policer og forsikringsbetingelser, at forsikringen alene omfatter privat retshjælp
- det er fremhævet med fed skrift i retshjælpsbetingelserne, at retshjælp til den erhvervsmæssige del er en tilvalgsforsikring og derfor ikke automatisk følger med
- selskabet ikke er forpligtet til at tilbyde forsikringer på den erhvervsmæssige del af ejendommen, da forsikringsselskaberne ikke er underlagt en kontraheringspligt
- klager er enig i, at der alene er gengivet privat retshjælp i hovedbetingelserne
- under 25% af landbrugsejendommen er privat
- dødsboet er indstævnet i sagen
- dødsboet er nuværende ejer af ejendommen
- dødsboet er indtrådt i afdøde sikredes ret overfor forsikringen
- sagen ikke kan behandles over en familieforsikring, da
    - arvingerne er ejer af landbrugsejendommen som en del af dødsboet
    - familieforsikringen ikke kan dække, da familieforsikringen ikke dækker, når man er ejer og/eller bruger af fast ejendom
- forsikringsbetingelserne er et agreed document, der er indgået mellem den oprindeligt sikrede og selskabet, hvorfor dødsboet også er underlagt at skulle betale selvrisiko
- fakturaerne på henholdsvis salær til den første advokat, aconto-salær til nuværende advokat og positive omkostninger først er forelagt selskabet ved klagen. Selskabet har derfor været nødsaget til at stille spørgsmål til henholdsvis klageren og den nuværende advokaten, inden der kan betales for den del, som selskabet på nuværende tidspunkt kan afregne jf. betingelserne
- der ikke kan kræves renter jf. forsikringsaftalelovens § 24, da selskabet ikke har det fornødne grundlag til at kunne udbetale pt.

På baggrund af ankenævnets henvendelse har vi gennemgået sagen på ny, men har ikke fundet anledning til at ændre vores stillingtagen."

Hertil har klageren i skrivelse af 27/10 2009 til nævnet bl.a. bemærket:

"**Alm. Brands anbringender**
Generelt
Alm. Brand gør gældende, at der alene er tegnet privat retshjælp, og at selskabet derfor er berettiget til at begrænse sit tilsagn til alene at omfatte den del af sagen, som vedrører den private del af ejendommen.

Jeg skal hertil bemærke, at det ikke lader sig gøre at begrænse sagen til den del af ejendommen, som Alm. Brand måtte anse for privat. Sagen imod dødsboet og de to arvinger omfatter ejendommen i dens helhed. Det er ikke muligt for de sagsøgte at begrænse søgsmålet til en påstået privat del, og det er heller ikke muligt for de sagsøgte at begrænse procesomkostningerne til en del, der kan kaldes privat. *For de sagsøgte vedrører hele søgsmålet den private formuesfære.* Retten har tidligere meddelt, at de sagsøgte risikerer udeblivelsesdom, hvis de ikke møder op. De kan altså ikke nøjes med at svare i det af Alm. Brand skitserede omfang på 25 – 50 %. De sagsøgte er nødt til at afholde sagens fulde omkostninger.

Sagens omkostninger overstiger allerede inden hovedforhandlingen i første instans den enkelte polices maksimum. Derfor er det vigtigt, at der er fuld dækning for alle 3 sagsøgte. De 3 sagsøgte har hidtil kunnet minimere sagens omkostninger ved fælles repræsentation. Hvis der bliver behov for at drøfte de nærmere overdragelsesvilkår, herunder min brors boligret, kan det blive nødvendigt med individuel repræsentation.

…

Ejendommen

Som anført i klagen anses ejendomme under 30 ha for private. Det gælder også, selv om der hører driftsbygninger, skov og græsarealer til. Det påhviler forsikringssælgeren over for køberen forud for købet af forsikringsydelsen at tydeliggøre eventuelle andre opfattelser, herunder navnlig begrænsninger i dækningen.

…

Policerne

Alm. Brand fremhæver: '*Forsikringen dækker således ikke sager, der er opstået i forbindelse med sikredes erhverv som selvstændig eller lønmodtager.' Ud* fra denne formulering må forsikringstager forvente, at der ikke er dækning til sager imod en arbejdsgiver og heller ikke til sager vedrørende erhvervsmæssig hestehandel og lignende. Det kræver derimod en helt speciel form for logik at forestille sig, at der ikke skulle være dækning til sager vedrørende private formuegoder. Jeg skal i den forbindelse bemærke, at fast ejendom, som ikke tilhører en handelsportefølje, betragtes som privat ejendom, når den er i personligt eje. Det samme gælder ejendom, som falder i arv til ejerens efterkommere. Vores far har aldrig drevet erhverv som ejendomshandler. Der anmodes ikke om retshjælp til et hestestutteri, men alene om retshjælp til en sag om private formuegoder. Bemærkningerne om kontraheringspligt er derfor irrelevante.

Hvis Alm. Brand ønskede at gøre sin specielle form for forholdsregning på ejendomme gældende, skulle det have været tydeligt fremhævet på tegningstidspunktet.

Retshjælpsbetingelserne

Under henvisning til de specielle betingelser for Retshjælpsforsikring Landbrug nr. 9041 anfører Alm. Brand, at man har givet en umiddelbart synlig tilkendegivelse fra selskabet af, at der er en indskrænkning i dækningsområdet, idet sager, som er udsprunget af den direkte landbrugsproduktion forudsætter tilvalgsdækning

Det er ikke rigtigt. For det første foreligger alene hovedbetingelserne nr. 5103 i tegningsøjeblikket, mens specialbetingelser nr. 9041 typisk fremsendes i forbindelse med skadesanmeldelse. Desuden kan forsikringstageren heller ikke ud af specialbetingelsernes punkt 2.2 få indtrykket af, at sager vedrørende ejendommen skulle kræve tilvalgsforsikring. Ved *direkte landbrugsproduktion* forstås ifølge punkt *2.2:'fjerkræ-, svine- og planteavl samt fåre- gede og pelsdyravl.' Retshjælpsdækning* til sager vedrørende salg af enkeltprodukter vil således forudsætte tilvalgsdækning, men en sag om salg af hele den faste ejendom forudsætter ikke

tilvalgsdækning ifølge specialbetingelsernes punkt 2.2, fordi en sådan sag ikke omhandler den direkte landbrugsproduktion, således som Alm. Brand selv definerer dette begreb.

Alm. Brands bemærkninger om, at forsikringstageren ikke har krav på retshjælpsdækning, hvis det ikke fremgår af policen eller forsikringsbetingelserne er jeg for så vidt enig i. Bemærkningerne er bare ikke relevante i denne sammenhæng, fordi dækningen fremgår af policen. Dermed er kendelse 24.737 heller ikke relevant, fordi vi påberåber os en aftalt og ikke en underforstået dækning.

Dødsboet indtræder i afdødes ret overfor forsikringen
Under denne overskrift konkluderer Alm. Brand, at min bror og jeg som arvinger er indtrådt i afdødes ret over for bygningsforsikringen, og at vore familieforsikringer følgelig ikke kan finde anvendelse (nederste afsnit, side 4-5). Herved overser Alm. Brand, at boet ikke er afsluttet og heller ikke bliver det, førend den af godsejer … mod boet og arvingerne anlagte sag er afsluttet. Boet og arvingerne vil således under hele sagsforløbet være selvstændige juridiske personer. Derfor skal de også i forsikringsmæssig sammenhæng behandles som sådanne.
…
Selvrisiko
Jeg er enig i, at policerne omfatter selvrisiko, og jeg har noteret mig, at Alm. Brand ikke er indstillet på at indgå i en fornuftig dialog om en passende kompensation for den urimeligt langvarige sagsbehandling. Jeg må derfor anmode Ankenævnet om at udmåle en passende kompensation. Jeg kan i den forbindelse nævne, at jeg nu i mere end 2 år har måttet betale ikke alene sagsomkostningerne men også renter på prioritetsgæld i den boet tilhørende ejendom, som forrentes med op til 14% p.a."

I selskabets skrivelse af 6/11 2009 til nævnet hedder det bl.a.:

" **Forståelsen af vores tilsagn**
Vi har noteret, at klageren misforstår Alm. Brands tilsagn. Klageren læser vores tilsagn således, at dødsboet skal begrænse sagen til kun at vedrøre den privatmæssige del, som der er tegnet retshjælp for.

Tilsagnet skal forstås således, at der alene er tegnet retshjælp for den private del af ejendommen. Alm. Brand kan ikke bekræfte retshjælp for den del, som der ikke er tegnet retshjælp for. Det medfører, at for den del, der ligger uden for forsikringen, må dødsboet selv afholde udgiften.

Såfremt der var tegnet retshjælp for den landbrugsmæssige del, ville vi have givet fuldt tilsagn, hvorfor vi kun kan tilslutte os, at andre forsikringsselskaber bekræfter retshjælp til sager vedrørende den landbrugsmæssige del, hvis forsikringstageren vel at mærke har tegnet retshjælp på denne del af ejendommen."

Af klagerens skrivelse af 24/11 2009 til nævnet fremgår bl.a.:

"Alm. Brand afviser retshjælpsdækning på min ovennævnte police for fritidslandbrug, fordi sagen ikke vedrører ejendommen beliggende på …, som policen er tegnet på. Det ligger i sagens natur, at retshjælp kan omfatte sager vedrørende meget andet end bygningerne på den adresse, policen er tegnet på.
…

Til støtte for mit synspunkt kan jeg nævne, at Alm. Brand tidligere på min fritidslandbrugsforsikring har ydet retshjælp i en tilsvarende sag om erhvervelse af ejendommen … (20 ha, bilag …). Alm. Brands synspunkt om kun at yde retshjælpsdækning på tegningsadressen er således nyt og ikke tidligere meddelt mig. Det siger sig selv, at et forsikringsselskab ikke ensidigt og uden at informere kunden herom kan indskrænke dækningen på en police.

Ejendommen … (14 ha), som nærværende sag drejer sig om, er en del af mit fritidslandbrug, idet en væsentlig del af min biavl og ponyavl foregår der, ligesom alle driftsbygningerne findes på …

Alm. Brands begrænsning af boets retshjælpsdækning til en såkaldt privat del
Alm. Brand mistolker min tilkendegivelse af, at der findes eksempler på, at andre selskaber har ydet fuld retshjælpsdækning til større landbrugsejendomme (mit brev til Ankenævnet 27.10.2009, side 1, 6. afsnit). Disse eksempler forudsætter ikke, at der er tegnet tillægsdækning. Desuden burde Alm. Brand - såfremt Alm. Brand ville gøre disse begrænsninger i landbrugspolicen gældende - som led i en ordentlig kundevejledning have opfordret vores far til at ændre policen til en fritidslandbrugsforsikring med fuld retshjælpsdækning, da han fornyede landbrugspolicen efter frasalget af 50 ha landbrugsjord. Jeg kan tilføje, at den samlede præmiesum fra boets landbrugsforsikring til Alm. Brand androg ca. 30.000 kr. årligt, indtil jeg foretog en kritisk gennemgang. Min fritidslandbrugsforsikring hos Alm. Brand koster 3.099 kr. årligt. Alm. Brand har således ikke solgt vores far en særligt billig forsikring med begrænset dækning - nærmest tværtimod.

Også i forbindelse med udstedelsen af proklama i dødsboet og ved min henvendelse til Alm. Brand 2.7.2008 (bilag …) burde Alm. Brand have vejledt om, at forsikringerne ikke passede til situationen efter frasalget af jord, at de var alt for dyre, og at dækningsomfanget var ringere end på den fritidslandbrugsforsikring, de også solgte.
…
Forfaldstid og renter
Idet jeg henviser til mine tidligere bemærkninger om,

at sagen ikke har kunnet afvente Alm. Brands sendrægtige sagsbehandling,

at jeg har været nødt til at afholde de dokumenterede udgifter på de anførte tidspunkter

at sædvanlig renteberegning ikke vil være tilstrækkelig kompensation for de tab, Alm. Brand ved sine manglende tilsagn og manglende rettidige betalinger har påført mig selv, boet og min bror …, skal jeg anmode Ankenævnet om at pålægge Alm. Brand at udbetale de nævnte beløb ligeligt fordelt på de 3 policer tillige med en erstatning for manglende rettidig betaling.

Det fulde tab kan først afgøres, når sagen er afsluttet, og alle regninger er betalt; men jeg kan allerede nu illustrere betydningen af manglende rettidig betaling ved at anføre, at min bror nu er tvunget til at finansiere sin del af sagen på en særdeles omkostningskrævende måde, jævnfør bilag ..."

Selskabet har i skrivelse af 4/1 2010 til nævnet bl.a. anført:

"**Sammenligning mellem nærværende og tidligere retshjælpssag**
Vedrørende [klagerens] anbringender, at nærværende sag ligner en tidligere retshjælpssag, har vi besvaret dette direkte overfor [klageren] (bilag …). Vi skal kort trække hovedlinjerne

op for, hvorfor sagerne ikke kan sammenlignes, herunder hvorfor [klagerens] fritidslandbrugsforsikring ikke kan anvendes på afdødes landbrugsejendom.

[klagerens] tidligere retshjælpssag vedrørende … omhandlede [klagerens] erhvervelse af … med henblik på biavl. På daværende tidspunkt gjaldt betingelser 9791 (bilag …).

Kort fortalt vedrørte tvisten det forhold, at modparterne ikke ville underskrive overdragelsesdokumentet og give [klageren] adkomst til ...

Biavl er en del af den almindelige landbrugsproduktion, [klageren] har forsikret under sit fritidslandbrug jf. betingelser 9791 § 2, stk. 2. Det fremgår specifikt af betingelserne, at retshjælpsforsikringen omfatter den almindelige landbrugsproduktion, herunder bl.a. biavl.

Da [klageren] ønskede at udvide sin produktion af biavl ved erhvervelsen af …, dækkede retshjælpsforsikringen sagen, selvom ejendommen ikke var forsikret. Dette begrundes med, at der ikke kan tegnes forsikring for noget, man ikke ejer; men at grunden blev søgt erhvervet med henblik på udvidelse af [klagerens] fritidslandbrug/biavl. Under denne tidligere sag var [klageren] part i sagen.

Den tvist, der nu er søgt om retshjælp til, vedrører, hvorvidt modparten kan gøre sin køberet gældende mod betaling af kr. 1.680.000,00. Parterne i sagen er Godsejer … mod Boet efter [klagerens far]. Tvisten vedrører prisfastsættelsen af …, herunder om forkøbsretten er gyldig. Dødsboets principale påstande er frifindelse. De subsidære påstande er erhvervelse af ejendommen ud fra en vis antaget vurdering.

På nuværende tidspunkt ejer [klageren] ikke ... [klageren] er involveret i nærværende sag som privat person, da han er part i sagen som en del af dødsboet. Allerede af den grund kan [klagerens] fritidslandbrugsforsikring med retshjælp til tvister vedrørende fritidslandbruget ikke komme i spil, da [klageren] ikke er part i sagen som fritidslandmand. Vi har i den forbindelse noteret, at [klageren] har en interesse i sagen som biavler, da han driver en væsentlig del af sin biavl fra ... I øvrigt har vi noteret, at der ikke er indgået aftaler med modparten eller dødsboet om [klagerens] biavl, der skal påkendes under sagen.

Såfremt retten kommer frem til, at aftalen er *gyldig* mellem afdøde og modparten, og finder ankenævnet, at den del af ejendommen, der vedrører biavl skal dækkes under [klagerens] retshjælpsforsikring på fritidslandbruget, gør vi gældende, at [klagerens] retsstilling som biavler vil være den samme, som hvis afdøde havde indgået aftale med modparten om en købspris, som dødsboet kunne anerkende. Der er derfor ikke en tvist i retshjælpsforsikringens forstand jf. betingelserne 5601, afsnit 700.01 § 4, stk. 2/ betingelserne 9792 § 2, stk. 3 overfor [klagerens] fritidslandbrug, da [klagerens] retstilling som fremtidige biavler på … ikke er under påkendelse under sagen. Derfor gør vi gældende, at sagen alene skal vurderes i forhold til den af afdøde tegnede forsikring på ...

I det tilfælde at retten kommer frem til, at aftalen er *ugyldig,* har vi noteret, at dødsboet subsidiære påstande er, at de ønsker at erhverve ejendommen. Det er uvist om erhvervelsen skal ske i fællesskab, eller om salget vil ske til enten [klagerens bror] eller [klageren]. Hvis retten kommer frem til, at aftalen er ugyldig, og dødsboet får medhold i sine principale eller subsidiære påstande, og ankenævnet finder, at sagen skal vurderes over [klagerens] fritidslandbrugsforsikring med retshjælp, gør vi gældende, at der i forhold til [klagerens] fritidslandbrugsforsikring ikke er tale om en konkret og aktuel tvist i retshjælpsforsikringens forstand jf. betingelserne 5601, afsnit 700.01 § 4, stk. 2/ betingelserne 9792 § 2, stk. 3, da:

- aftalen vedrørende forkøbsretten endnu ikke er afgjort af retten

- det ikke vides, hvorledes dødsboet stiller sig overfor [klagerens] fortsatte drift af sin biavl
- det ikke fremgår, hvem der vil erhverve ejendommen, herunder om hele dødsboet skal eje og overtage …, eller om det kun er [klageren]

Ponyavl og landbrugsforsikringer tegnet i Alm. Brand

…

Som anført ved vores indlæg til ankenævnet af 8. oktober 2009, s. 2, sidste afsnit, tilbyder Alm. Brand ikke retshjælp til hestestutterier. Dette gælder også for ponyavl. Det er ikke afgørende for Alm. Brand, hvorvidt der tales om hestestutterier eller ponyavl. Det er dermed ikke betegnelsen, der er afgørende for, hvorvidt Alm. Brand vil tegne retshjælp herfor. Det er omfanget af avl af heste og ponyer, der gør, at Alm. Brand ikke ønsker at tegne retshjælp for ponyavl og hestestutterier.

Det er derfor uden relevans for Alm. Brand, hvilken status af landbrugskunde, man har. Uanset hvilken landbrugskunde man måtte være, kan Alm. Brand ikke tilbyde at dække hestestutterier; herunder tvister i forbindelse med, at man i sit landbrug/fritidslandbrug har ponyavl. Vi henviser til vores indlæg af 8. oktober 2009, s. 2, sidste afsnit vedrørende selskabets kontraheringspligt.

Vedrørende afdødes forsikringsforhold har vi i vores indlæg af 8. oktober 2009 bemærket og redegjort for, at der ikke har været tegnet retshjælp for den landbrugsmæssige del af afdødes ejendom. Vi vil derfor ikke i dette indlæg forholde os til spørgsmålet igen.

Efter det for os oplyste, er vi alene bekendt med, at [klageren] driver sin væsentlige del af sin biavl fra ... Vi forstår det således, at ponyavlen har tilhørt afdøde, og [klagerens bror] har (evt.) hjulpet til med ponyerne/ponyavlen. Allerede fordi Alm. Brand ikke dækker hestestutterier herunder ponyavl, kan sagen ikke søges dækket under [klagerens] retshjælpsforsikring. I det tilfælde at Alm. Brand tilbød retshjælp til hestestutterier herunder ponyavl, skal vi bemærke, at ponyerne så vidt vides ikke ejes af [klageren], men formodes at have tilhørt afdøde, hvorfor spørgsmålet om retshjælp for den del af afdødes ejendom, der har vedrørt ponyavl, skal vurderes under dødsboets forsikring og ikke [klagerens] retshjælpsforsikring for sit fritidslandbrug.

Såfremt ankenævnet kommer frem til, at retshjælp - til den del af afdødes ejendom, der har vedrørt ponyavl - skal være omfattet af [klagerens] fritidslandbrugsforsikring med retshjælp jf. forsikringsbetingelserne 5601, afsnit 700.01 § 4, stk. 1/ betingelserne 9792 § 2, stk. 2, gør vi gældende, at der ikke er tale om en tvist i retshjælpsforsikringens forstand jf. betingelserne 5601, afsnit 700.01 § 4, stk. 2/ betingelserne 9792 § 2, stk. 3. Baggrunden for, at der ikke foreligger en tvist, er, at

- spørgsmålet om ponyavl ikke er til påkendelse under sagen, da der ikke er en aftale og heller ikke en tvist herom
- aftalen vedrørende forkøbsretten endnu ikke er afgjort af retten, hvorfor det ikke vides, om ponyerne skal forblive på …

Ponyavl og private forsikringer tegnet i Alm. Brand

Vedrørende afdødes og [klagerens brors] private forsikringer skal vi gøre gældende som anført ovenfor, at retshjælp på hestestutterier og ponyavl ikke tilbydes i Alm. Brand. Dette gælder for samtlige forsikringer herunder private familieforsikringer i Alm. Brand og uanset hvilken kundetype, man måtte være.

Såfremt ankenævnet kommer frem til, at den del af afdødes ejendom, der vedrører ponyavl, skal dækkes under afdødes egen og/eller [klagerens brors] familieforsikring, gør vi gælden-

de, at der er tale om undtagelsesbestemmelsen om erhverv herunder hobbypræget erhverv, der er reguleret ved afdødes retshjælpsforsikringsbetingelser 9041 § 3, stk. 1 (bilag …) og [klagerens brors] retshjælpsbetingelser 9020 § 3, stk. 1, litra a (bilag …).

Skulle ankenævnet komme frem til, at der ikke er tale om undtagelsesbestemmelsen om erhverv, gør vi for [klagerens bror] gældende, at det var afdøde, der efter det oplyste var ejere af ponyerne. Såfremt det kan sandsynliggøres, at [klagerens bror] har været ejer af ponyerne og ikke afdøde, gør vi gældende, at der ikke er tale om en tvist jf. retshjælpsbetingelser 9020 § 2, stk. 2 (bilag P). Dette begrunder vi med, at

- forholdet vedrørende forkøbsretten endnu ikke er afgjort af retten spørgsmålet om fortsættelse af ponyavl på ejendommen er ikke til påkendelse under sagen
- det ikke vides, hvorledes dødsboet stiller sig overfor [klagerens brors] fortsatte drift af sin ponyavl
- det ikke fremgår, hvem der vil erhverve ejendommen, herunder om hele dødsboet skal eje og overtage …, eller om det kun er [klagerens bror]
- [klagerens bror] ikke er involveret i sagen som ponyavler; men er part i sagen som en del af dødsboet."

Efterfølgende er parterne fremkommet med yderligere bemærkninger i flere skrivelser til nævnet. I forbindelse hermed har selskabet bl.a. gjort gældende, at klageren og hans bror ikke er selvstændige juridiske parter i sagen, hvorfor deres egne private forsikringer ikke kan finde anvendelse. Klageren har bl.a. gjort gældende, at de tre forsikringer i det indklagede selskab og forsikringen i Lærerstandens Brandforsikring G/S bør dække sagen ligeligt.

Nævnet har fået forelagt sagens akter, herunder den omfattende korrespondance, som parterne har ført før og efter sagens indbringelse for nævnet.

I forbindelse med at afdøde har tegnet landbrugsforsikring i selskabet, har afdøde fået udstedt henholdsvis en løsørepolice og en bygningspolice. Det fremgår af policernes forsider, at det er hovedbetingelser nr. 5103, der finder anvendelse. Policerne indeholder ingen oplysning om, at der er tegnet retshjælpsforsikring for den erhvervsmæssige del af landbrugsejendommen. Ifølge bygningspolicen anvendes ejendommen som hestestutteri.

Af de forsikringsbetingelser, som ifølge selskabet er gældende for afdødes landbrugsforsikring (nr. 5103), fremgår bl.a.:

"**46. Retshjælpsforsikring**
…

Forsikringsbetingelser for retshjælpsforsikring kan rekvireres hos Alm. Brand. Som almindelig vejledning kan oplyses:

Forsikringens formål er at betale sagsomkostninger ved de fleste private tvister i forbindelse med ejendommen.

Forsikringen dækker således ikke sager opstået i forbindelse med sikredes erhverv som selvstændig eller lønmodtager.

Forsikringen dækker heller ikke sager om skatte- og afgiftsspørgsmål, inkassosager mod sikrede og sager i forbindelse med dødsbo-, fællesbo- eller andet skifte."

Af de forsikringsbetingelser, som ifølge selskabet er gældende for afdødes retshjælpsforsikring (nr. 9041), fremgår bl.a.:

"**2. Hvilke tvister er dækket**
2.1.
Forsikringen dækker tvister, som er opstået i privatlivet, og som efter deres art vil kunne behandles af en domstol efter retsplejelovens regler om civile sager.
…
2.2
Tvister, som defineret under pkt. 2.1., der opstår som følge af sikredes udøvelse af den direkte landbrugsproduktion. Ved direkte landbrugsproduktion forstås fjerkræ-, kvæg-, svine- og planteavl samt fåre-, gede- og pelsdyravl **(tilvalgsforsikring).**

Tvister, som defineret under pkt. 2.1., der opstår som følge af sikredes ejerskab af de på forsikringsstedet værende bygninger og jordarealer, der benyttes til den direkte landbrugsproduktion. Ved direkte landbrugsproduktion forstås fjerkræ-, kvæg-, svine- og planteavl samt fåre-, gede- og pelsdyravl **(tilvalgsforsikring).**

2.3.
Ved tvister forstås konkrete aktuelle konflikter, som med rimelighed kan danne grundlag for et civilretligt søgsmål."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet at måtte lægge til grund, at klageren og hans bror ikke i relation til retshjælpsforsikringen er parter i den anlagte retssag, som alene kan anses for anlagt mod den juridiske person dødsboet. Allerede derfor finder nævnet ikke anledning til at kritisere, at selskabet har afvist at yde retshjælpsdækning over de retshjælpsforsikringer, der er tegnet i tilknytning til henholdsvis klagerens fritids-landsbrugsforsikring og brorens familieforsikring.

Efter det oplyste finder nævnet desuden, at der alene er tegnet retshjælp for den private del af landbrugsejendommen, som efter nævnets opfattelse må antages at udgøre under 50 %. På det foreliggende grundlag kan nævnet herefter ikke kritisere selskabets afgørelse. Nævnet finder heller ikke i øvrigt anledning til at udtale kritik af selskabet.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen
formand